

Berachot Sources 25

רא"ש מסכת ברכות פרק ו סימן יד

סימן יד

יד חוץ מן הפת^(א) ת"ר על הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ רבי נחמיה אומר מוציא לחם מן הארץ. ירושלמי רבי ירמיה בריך קומי רבי זירא המוציא לחם מן הארץ וקלסיה^(א) מאי כרבנן שלא לערב ראשי האותיות ואף על גב דלחם מן הארץ מעורב הוא^(א) התם אי אפשר לתקנו לשון אחר^מ לפי שהוא לשון המקרא להוציא לחם מן הארץ ירושלמי על דעתיה דרבנן הבורא פרי הגפן על דעתיה דר' נחמיה בפה"ג והאידנא נהוג עלמא לומר בפה"ג ואמרין המוציא^(ה) וסמכין אהא דירושלמי שאין אומרים המוציא^מ אלא שלא לערב ראשי האותיות:

חדושי הרשב"א מסכת ברכות דף לח עמוד ב

והילכתא המוציא, וא"ת מאי שנא מבורא פרי הגפן דלא מברכין הבורא, ומיהו בירושלמי איכא מאן דאמר הכין דלדעתיה דר"נ מברך בורא פרי הגפן ועל דעתיהו דרבנן מברך הבורא, אבל בגמרא דילן לא משמע הכין, ופוק חזי מה עמא דבר דבהמוציא אסיקנא הילכתא המוציא ובבורא פרי הגפן מברכין בורא ולא מברכין הבורא, אבל בירושלמי סברא אחרת שאמרו דטעמא דרבנן בהמוציא כדי שלא לערב ראשי אותיות והקשו מעתה המן הארץ כדי שלא לערב ראשי אותיות ולא העלו בו תירוץ, ונראה דבמקום שאפשר חששו לערוב האותיות כגון בהמוציא, אבל במקום שאי אפשר כגון בלחם מן דאי אמרין לחם המן הארץ לא משתמע מידי לא חששו דהיכא דלא אפשר לא אפשר, ולא ניחא להו נמי לתקוני המוציא מן הארץ לחם שאין כן נוסח של ברכות להזכיר את החפץ שמברכין עליו באחרונה שאין אומר בורא מן העץ פרי ובורא מן האדמה פרי וכנ"ל, ולפי דברי הירושלמי הא דפליגי בגמרא בהמוציא אי דאפיק משמע או דליפוק משמע הכי קאמרין רבנן סברי דמפיק נמי משמע וכיון שאפשר לומר כן איכא למיחש לערוב ראשי האותיות ורב נחמיה סבר דליפוק משמע ואי אפשר כאן למיחש לעירוב ראשי האותיות שאלו היה אפשר אף ר' נחמיה היה חושש לכך.

שיטה מקובצת מסכת ברכות דף לח עמוד ב

והילכתא המוציא כרבנן. ומשום הכי איצטריכין למיפסק כרבנן משום דבמוציא כולי עלמא לא פליגי. ואפילו הכי המוציא עדיף בהא משום דמשמע עבר והווה ועתיד והחטה ממיני זרעים שיוצאין תדיר מה שאין כן בפירות אילן שאין פירותיהן יוצאין אלא מזמן לזמן ושייך לברוכי עלייהו בורא ולא הבורא דאין צומחין תדיר. ואחר שבפירות האילן תקנו בורא בפירות האדמה נמי תקנו גם כן בורא דלא לאיפלוגי בפרי. אבל בירושלמי אמרו דטעמא דרבנן בהמוציא כדי שלא לערב ראשי אותיות. פירוש דלא לימא מלך העולם מוציא כדי ליתן ריוח בין הדבקים. ויש אומרים דהלכתא אף המוציא קאמרין והוא הדין שיכול לברך מוציא. והנכון כפירושא קמא וכן עמא דבר:

בית הבחירה למאירי מסכת ברכות דף לח עמוד א

מה שביארנו שעל הפת מברך המוציא לחם וכו' אם בירך מוציא לחם מן הארץ יצא שהרי משמעו גם כן לשעבר כגון אל מוציא ממצרים ומ"מ ראוי לו לכתחלה לברך המוציא הואיל ונחלקו בהמוציא אם משמעו להבא או לשעבר ועלה בידנו שאף המוציא משמעו לשעבר ראוי לברך כן שמתוך ברכתיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם אם לאו ולא עוד אלא שלא להבליע ולערב מ"ם שבסוף העולם למ"ם שבראש המוציא וכן כתבוה בתלמוד המערב וא"ת בלחם מן הארץ בזו לשון מקרא הוא שנ' להוציא לחם מן הארץ וכן שאי אפשר לתקן בו כלום שאין לומר מן הארץ לחם ובשאר ברכות מיהא כגון בין גומל להגומל מעביר להמעביר מבדיל להמבדיל בורא להבורא אין מדקדקים בהם לא נחלקו אלא במוציא להמוציא ובלבער ועל ביעור אבל שאר הברכות אין מדקדקים בהם אלא כמו שהותקנו ואף על פי שאמרו בתלמוד המערב על דעתן דרבנן אומר הבורא פרי הגפן אין הדברים מדוקדקים ויש מי שטורח בכלם ואין עולה בידו:

רא"ש מסכת פסחים פרק א סימן י

מאי מברך רב פפי משמיה דרבא אמר על ביעור חמץ. רב פפא אמר לבער חמץ [דף ז ע"ב]. והלכתא על ביעור חמץ^(ט) פירוש גם על ביעור חמץ אף על גב דבלבער כ"ע מודו ובעל ביעור פליגי משום דאמר במס' ברכות (דף נ א) מברכותיו של אדם ניכר שתלמיד חכם הוא והמברך על ביעור ניכר שתלמיד חכם הוא ויודע דעל ביעור נמי להבא משמע כדאמר בפ' כיצד מברכין (דף לח ב) משתבחין רבנן לר' זירא [את] בר רב זביד דאדם גדול הוא ובקי בברכות הוא אמר להם לכשיבא לידכם הביאוהו לידי כי אתא קריבו ליה תכא ואפיקו ליה ריפתא א"ל לטעום מר מידי אמר לו לישרי לן מר ופתח ואמר מוציא לחם מן הארץ אמר זהו שאומרים עליו אדם גדול הוא בשלמא אי אמר לן המוציא אמר לן טעמא^(ט)

ואשמעין הלכתא אלא אמר מוציא מאי קמ"ל במוציא כ"ע לא פליגי אלמא שצריך להשמיענו חדוש בברכותיו ולכך נהגו לברך על ביעור חמץ לאשמעין דגם זה להבא משמע ושללא יטעו לומר דעל ביעור לשעבר ואם בירך כך לא יצא.

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף יט עמוד א

ואמר רבי ירמיה בן אלעזר: בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם: מדת בשר ודם מתחייב אדם הריגה למלכות מטילין לו חכה לתוך פיו כדי שלא יקלל את המלך, מדת הקדוש ברוך הוא אדם מתחייב הריגה למקום - שותק, שנאמר לך דמיה תהלה. ולא עוד אלא שמשבח, שנאמר תהלה. ולא עוד אלא שדומה לו כאילו מקריב קרבן שנאמר ולך ישלם נדר. היינו דאמר רבי יהושע בן לוי: מאי דכתיב עברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה; עברי - אלו בני אדם שעוברין על רצונו של הקדוש ברוך הוא, עמק - שמעמיקין להם גיהנם, הבכא - שבוכין ומורדין דמעות כמעין של שיתין, גם ברכות יעטה מורה - שמצדיקין עליהם את הדין, ואומרים לפניו: רבונו של עולם יפה דנת, יפה זכית, יפה חייבת, ויפה תקנת גיהנם לרשעים גן עדן לצדיקים. איני? והאמר רבי שמעון בן לקיש: רשעים אפילו על פתחו של גיהנם אינם חוזרין בתשובה, שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי וגו' שפשעו לא נאמר, אלא הפשעים - שפושעים והולכין לעולם! - לא קשיא; הא - בפושעי ישראל, הא - בפושעי עובדי כוכבים. הכי נמי מסתברא, דאם כן קשיא דריש לקיש אדריש לקיש. דאמר ריש לקיש: פושעי ישראל אין אור גיהנם שולטת בהן קל וחומר ממזבח הזהב, מה מזבח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב עמד כמה שנים ולא שלטה בו האור, פושעי ישראל שמליאין מצות כרמון שנאמר כפלח הרמון רקתך. ואמר רבי שמעון בן לקיש: אל תיקרי רקתך אלא ריקתך, שאפילו ריקנין שבך מליאין מצות כרמון - על אחת כמה וכמה. אלא הא דכתיב עברי בעמק הבכא - ההוא דמחייבי ההיא שעתא בגיהנם, ואתי אברהם אבינו ומסיק להו ומקבל להו, בר מישאל שבא על הגויה דמשכה ערלתו ולא מבשקר ליה. מתקיף לה רב כהנא: השתא דאמרת הפשעים דפשעי ואזלי, אלא מעתה דכתיב המוציא והמעלה דמסיק ודמפיק הוא? אלא דאסיק ואפיק, הכי נמי: דפשעי הוא.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נב עמוד ב

בית שמאי אומרים, שברא כו'. אמר רבא: בברא כולי עלמא לא פליגי דברא משמע, כי פליגי בבורא, בית שמאי סברי: בורא - דעתיד למברא; ובית הלל סברי: בורא נמי דברא משמע. מתיב רב יוסף: יוצר אור ובורא חשך, יוצר הרים ובורא רוח, בורא השמים ונוטיהם! אלא אמר רב יוסף: בברא ובורא כולי עלמא לא פליגי דברא משמע, כי פליגי - במאור ומאורי; דבית שמאי סברי: חדא נהורא איכא בנורא, ובית הלל סברי: טובא נהורי איכא בנורא. תניא נמי הכי, אמרו להם

שלטי הגבורים מסכת ברכות דף לב עמוד ב

ב לשון ריא"ז

כל הברכות צריך שיהא משמעותן לשעבר כגון שהכל נהיה (בקמץ היו"ד) בדברו ואינו מברך שהכל נהיה (בסגול) וכן בורא פרי משמעותו שברא כמו יוצר הרים ובורא רוח כמו שמבואר בפנים בפרק אלו דברים וכן המוציא לחם מן הארץ משמעותו שהוציא:

חכמת מנוח מסכת ברכות דף לח עמוד א

גמרא במוציא כ"ע לא פליגי דאפיק משמע כו' ועי' בפרש"י ותוספות. וקשה על סוגיא זו מי לא ידע מדקדוק לשון הקודש שמלת הוציא לשון עבר ומלת יוציא לשון עתיד ומלת מוציא לשון הווה בל"א "ער ציהט אויס" ואפי' המוציא בה"א הידיעה אין מוציא מלשון הווה ולפעמים מלת מוציא הוא שם תואר כי כן כל לשון בינוני בדמות תואר בלשון אשכנז "אויס ציער" ואיך פליגי תנאים אלו לאמר דמוציא והמוציא עבר משמע וע"ק למה לא יאמר בברכה אשר הוציא לחם מן הארץ דהא פשיטא דהוא לשון עבר ממש ואין שם עירוב אותיות כלל כמו אשר קדשנו במצותיו אשר בחר בנו אשר נתן לשכוי בינה לכך נראה דהכי פי' במוציא כ"ע לא פליגי דאפיק משמע כלומר מוציא שם התואר שנקרא לפעמים כן על שם שכבר הוציא או ע"ש שמוציא תמיד בעבר ובעתיד ובהווה (לבד) כי פליגי בהמוציא רבנן סברי המוציא דאפיק משמע כלומר יש בכללו ג"כ העבר ופי' בל"א "דער דא אויסציהט" והבינוני מורכב מעבר ומהווה ומעתיד שכבר נעשה קצת ממנה ועושה ויעשה גם כן בעתיד קצתו וכן המוציא לך מים מצור החלמיש כמו שפי' רש"י ור' נחמיה סבר המוציא דמפיק משמע דמצינו דאין בכללו אלא ההוה עתה והעתיד אבל העבר אין בכללו לגמרי שנא' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים שבעבר לא עשה שום דבר השייך לצורך יציאת מצרים אלא מעתה התחיל להשתדל בהוצאה ומאז ואילך היה גומר והולך וסבר דזה גורם ה' הידיעה ומה שנא' המוציא לך מים וגו' אף על פי שנעשה קצת בעבר אין כוונתו על העבר אלא על ההווה והעתיד לבד כי עדיין היה מוציא כל ימי היותם במדבר כמו שפרש"י ומסיק והלכתא המוציא לחם מן הארץ כו' ואין אומרים אשר הוציא עבר ממש אף על גב דעיקר הכוונה ההגונה בברכה על העבר כמו שפרש"י מ"מ ניחא ליה למנקט מלה שכוללת גם ההווה והעתיד ומקשי התוס' ואף על פי דמוציא כ"ע לא פליגי דאפיק משמע כי הוא

שם התואר כמו שכתבתי ואפשר לכלול בו גם ההוה והעתיד כלומר נקרא כן ע"ש שמוציא תמיד כי כן דרך כל שם התואר כמו חכם סכל שומר יוצר ודומיהם בירושלמי מפרש כדי שלא לערב האותיות. וי"ל עוד טעם מפני שמצינו בקרא מלת מוציא שם תואר שאין בכללו אלא העבר לבד שלא נקרא כן אלא ע"ש העבר והוא אל מוציאם ממצרים לכך לא ניחא להו למנקט מלת מוציא כדי שלא יטעו בכוונת הברכה ובירושלמי הוה מצי למימר טעם זה אלא חד מתרי טעמי נקט ובחר בטעם היותר טוב והנה עיקר הטעם שבחרו בהמוציא לכלול בו עיקר העבר עם הווה והעתיד וכן לקמן פרק אלו דברים במשנה (ד' נ"א ע"ב) בית שמאי אומרים שברא מאור האש וב"ה אומרים בורא מאורי האש ובגמ' (דף נ"ב ע"ב) אמר רבא בברא כ"ע לא פליגי דברא משמע כי פליגי בבורא ב"ש סברי בורא דעתיד למברא וב"ה סברי בורא נמי דברא משמע מתיב רב יוסף יוצר אור ובורא חשך יוצר הרים ובורא רוח בורא שמים ונוטיהם אלא אמר רב יוסף בברא ובורא כ"ע לא פליגי דברא משמע כי פליגי במאור ומאורי כו' ופרש"י דברא משמע לשעבר ויפה לאומרו שעל בריית האור שברא בששת ימי בראשית משבחין אותו ולפי שבמו"ש נברא כדאמרינן בפסחים בורא דבר שהוא בורא תמיד והא לא שייכ' הכא שהרי כבר נברא עכ"ל רש"י ודו"ק וכן מצינו רוב הברכות בלשון הווה או תואר כמו חונן הדעת חנון המרבה לסלוח הרוצה בתשובה בורא פרי העץ בורא פרי האדמה בורא נפשות רבות יוצר אור יוצר האדם וכן רוב הברכות ומעטים הם שנמצאים בלשון עבר ממש אשר בחר בנו אשר נתן לשכנו בינה שהכל ברא לכבודו אשר קדשנו אשר נתן לנו תורת אמת אשר יצר את האדם אשר ברא ששון והחכם יוסף לקח ויראה בעיניו טעם ליציאת אלו מן הכלל והוא מובן למבין ולזה אני אומר שיש לאמר שהכל נהיה בדברו היוד בסגול לשון בינוני ולא נהיה היוד בקמץ שזה לשון עבר לזכר לבד או בינוני לנקבה לבד כידוע בספרי הדקדוק משום דרוב ברכות בלשון בינוני נאמרו ובכל מקום אזלינן בתר רובא:

שו"ת מעיל צדקה סימן מב

בנוסח שהכל נהיה בדברו

בסי' ר"ד כתב המגן אברהם בשם ספר חכמי' מנוח בנוסח שהכל נהי' בדברו יש לאומר נהיה בסגול והדבר נראה ויאוי' הוא שנמצאים רוב נוסחי הברכות בזה הלשון מבניין וזמן בינוני כמו בורא פרי האדמה והעץ ומקרוב שמענו נוסחי ברכת השחר הנותן לשנוי בינה במקום אשר נתן המכין מצעדי במקום אשר הכין והו' הגירס' שבספרי הרמב"ם והרי"ף והטור והש"ע והרבה מחברי' זולת האגוד' שכתב אשר הכין וכן הגירסא בש"ס שלפנינו אכן בטל גירס' במיעוטן וכן שמענו גירסא זאת בספר כוונת שלמה בשם האר"י ז"ל וכל ברכת שמונה עשר הם בינוני' לכן טוב הדבר גם בזה לומר בסגול. ובסי' קס"ז מקשה בס' מ"א על גריס' זאת בסגול מהש"ס ברכו' דף נ"ב דמשמע משם שעדיף טפי לברך לשון עבר ואני תמי' שהרי כל נוסחי הברכות בלשון בינוני ומשם לא ק' מידי דהרי כתב שם רש"י בהדי' דיפה לאומרו על בריית האש שהוא דבר נברא במ"ש ואין אנו מברכין על ברייתו החדש שהוציא' עתה מן העצים דאל"כ היה לנו לברך עליו בכל יום אבל בשאר כל דבר שמברכין על הנברא תמיד בכל יום מחדש מעשה בראשית פשיטא שיש לברך בלשון בינוני וגם שם הא קיי"ל כב"ה ואי ממאי דמסיק שם בורא נמי משמע לעבר היינו הכל משום דמברכין על בריית האש שנברא לעבר אבל במקום אחר לא ואדרבא מוכח מש"ס דלשם דסתם נוסחאי הברכות צ"ל בל' בינוני ממאי דאמר שם ב"ש בורא דעת' למברי' משמע ואיך עלה כן על דעת ב"ש וכי לא היה בקי בלשון הקודש כי הוא מל' בינוני והעתיד צ"ל ביו"ד האיתן ואם כי מצינו שהשתמש לפעמים הקרא בו בלשון עתיד מאי נ"מ כל אלו המקומות צריכים למדרש.

וגם ב"ה דפליג וסבירי לי' שהוא נמי לשון עבר מכל מקום למה לא נאמר בלשון שאין בו ספק שהרי כ"ע לא פליגי דברא לעבר משמע והגם שהתו' רוצים לתרץ קושי' זאת דלישנא דקרא ניחא להו בלשון הברכות וק' על תירוצם הלא מצינו שהמקרא משתמש מאוד במלת ברא לעבר והתחיל התורה בראשית ברא ודומיו רבים. ואפשר דס"ל בורא השתמש הקרא אצל בריית האש דס"ל בורא חשך הוא בריית האש היסודי כדעת מבעלי הלימודים דס"ל הכי אבל אין לו שייכ' לבריית האש שלנו שנברא במ"ש.

ולאחר המחילה מכבוד תורתם אפשר לומר דהכי פירושו דבכל פעם האמת היא שאנו תופסי' בנוסחי הברכות לשונות המקרא ולשון הוה או בינוני עדיף טפי בלשונות של כל הברכות זולתי כאן בברכת בריי' האש כמ"ש רש"י אבל בכל שארי הברכות השתמשו בלשון הוה שהוא שבח גדול שכולל הוה ועבר ועתיד וכמ"ש המדקדקים והביאו ראיות על שמצינו שהשתמש הקרא הבינוני לכל הזמנים ולעולם תפסו להם לשון המקרא באם מצאו לו בינוני ובאם לאו כדי לתפוס בלשון המקרא אם מצאו לשון עבר תפסו לו כמ"ש עוד בע"ה אבל לשון עתיד לא דלא שייך כלל לברך על דבר העתיד ועדיף לשון המבורר ויש לזה ראיות הרבה.

ומעתה נזכה לפרש הסוגי' זאת דקאמר ב"ש דעדיף לברך ברא דהוא ודאי לשון עבר ומצינו השתמש בו המקרא כמ"ש ובברכה זאת צ"ל לשון עבר כמ"ש רש"י אבל בורא מצינו שהשתמש בו המקרא לפעמים לשון עתיד כמו בורא שמים חדשים ובכאן עכ"פ לא שייך לא הבינוני ולא העתיד א"כ עדיף טפי העבר דבשלמא אם לא מצינו בו שימוש כ"א בבינוני אפשר דה"מ לברך בלשון בורא שלא לשונות מנוסח הברכות שהרי אמרינן דהבינוני כולל ג"כ העבר אבל כיון שמצינו בו שימוש העתיד ג"כ עדיף טפי לברך בלשון ברא אף שמשני' מנוסח כל הברכות וב"ה אומר כיון שהוא עצמו משמע עבר

לא נפקא לן מידי במה שמצינו בו לשון עתיד או בינוני שהרי הרבה פעמים השתמשו בו במקרא בלשון עבר ומביא כל הני פסוקים לכך אמר עבר נמי משמע וע"כ עדיף לי' האי לישנא שהוא משמעות כל נוסחי הברכות שהם בינונים. ורב יוסף ג"כ מקשה לרבא דהרי בכל המקומות משמע לי' לעבר או לפחות הרבה פעמים משמעו לעבר וא"כ עדיף ומבורר לשונו לעבר וע"כ פי' הוא פלוגתייהו במאור או מאורי כו' והרי משמע מש"ס הזה היפך כוונתו ועוד מצאתי לי' ממה דאיתא בריש ברכו' בהדא דפליגי רבנן ור"נ אי אמרינן מוציא או המוציא.

בדף ל"ח ת"ר מה הוא אומר המוציא לחם מן הארץ ר"נ אומר מוציא אמר רבא במוציא כ"ע לא פליגי דאפיק משמע דכתיב כו' כי פליגי בהמוצי' רבנן סברי המוציא דאפיק משמע דכתיב המוציא לכם מים כו' ור"נ סבר דמפיק משמע שנאמר המוציא אתכם ורבנן ה"ק להו הקדוש ברוך הוא לישראל כו'.

וגם שם קשה וכי צריכי להו להביא ראיי' על לשון עבר או בינוני ומאן דהוא שיוכל להכחיש דבר אשר הוא כמעט גלוי לתינוקות בי רב ועוד ק' למה לא צריך ר"נ לתרץ קרא דאייתי להו רבנן מני' דכתיב המוציא לכם מים גו' הגם רש"י רוצה לתרץ שעדיין היו במדבר ועדיין הי' מוציא להם ואדרבה מכ"ש ה"ל להביא מהאי קרא פירושו דר"נ בו כאשר עשה הש"ס לתרץ קרא דר"נ אליבא דרבנן.

ועוד קשה דה"ל להביא קראי טובא דמשמעו לעבר באמור בפסוק המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים והוא מוקדם לפסוק המוציא לכם מים וכיוצא באלו בנביאים וביותר בד"ה מקרא מלא גם בהיו' שאול חי עמנו אתה המוציא והמביא גו' אשר אין בו לפרש כ"א לעבר ומה יעשה ר"נ בהנהו קראי אשר רש"י רצה לתרצו מקרא דהמוציא לכם מים מה ישיב לכל הנהו קראי.

והנ"ל לפרש הסוגיא באופן אחר והוא אחרי רוב הבקשה מכבוד רש"י ז"ל וע"פ מאי שכבר הקדמנו שבחרו להם נוסח הברכות בלשונות המקראו' כפי הזדמנו להם ואם מצאו בו לשון בינוני בחרו להם ואם לאו לקחו לשון המקרא אפי' העבר אבל לא העתיד ממנו שאין שייך כלל בברכות ומעתה יובן היטב דאמר רבא מוציא כ"ע ל"פ בו שהוא נמצא בקרא בלשון עבר דאפיק משמעו דכתיב אל מוציאם כו' וכבר כתבנו דבלשון עבר רשאים לברך ובזה אין בו ספק דלא נמצא בקרא כי אם בלשון עבר וגם מאי דכתיב מוציא אסירים כו' בלשון עבר מתפרש במקומו כ"פ בהמוציא רבנן סברי דאפיק משמע והיינו לשון בינוני והוא בצירי ועל זה מביא ראיי' מדכתיב המוציא מים כו' שהוא מתפרש שעדיין מוציא כמו שכתוב רש"י אליבא דר"נ ומביא רבנן כיון דנמצא בלשון המקרא לישנא דהמוציא שהוא מתפרש בינוני יש לברך בזה הל' דלעולם הבינוני הוא יותר טוב לפרשו בלשון הברכות ולפי זה מתורץ אף דמצינו ג"כ המוציא בלשון עבר מ"מ כיון דמצינו אותו ג"כ בלשון בינוני עדיף טפי מלשון מוציא שלא נמצא כ"א בלשון עבר ובברכות היותר טוב הוא לשון בינוני כי כן נוסחי כל הברכות ומתורץ למה לא הביאו לשון פסוק המוציא אתכם ממצרים דאינהו בעי להביא לשון המקרא שמתפרש בו המוציא בינוני ור"נ סבר כיון דהמוציא משכחת לי' להתפרש בלשון עתיד שנא' המוציא אתכם מתחת סבלות א"כ אף דמצינו ג"כ בלשון בינוני ועבר אין מברכין בו דעל עתיד אין מברכין ואנן בעינן לשון מבורר ולכן עדיף לברך מוציא שעכ"פ אינו נמצא בלשון עתיד אף שאינו נמצא ג"כ בלשון בינוני מ"מ טפי עדיף מלשון דמשכחת לי' בלשון עתיד ועל זה תירץ רבנן דגם זה אינו מתפרש בלשון עתיד והק' כו' ובזה אין צרי' ר"נ לתרץ מאי דאמרי רבנן דמשכחת לי' בלשון עבר או בינוני דמודה לזה ר"נ ואפ"ה אין טוב לברך בזה הל' כיון דמצינו ג"כ בלשון עתיד.

ובזה אתי שפיר שהתרעם ר' זירא על דאמר מוציא לחם ולא המוציא דלכאורה הא עדיף טפי שהרי לא פליגי במוציא אבל לפמ"ש עדיף לרבנן המוציא שנוסחו בינוני כנוסח כל הברכות אלא דאיהו להוציא נפשי' מפלוגתא אמר כן דו"ק א"כ משמע דל' בינוני היא עדיף לברך בו אבל שמעתי כי גם נהיה בקמץ פירושו בינוני ואדרבה בסגול הוא מלשון בקשה כמו ונהי' אנחנו וצאצאינו כו' ויש לחלק.

משנה ברורה סימן רטז ס"ק ט

(ט) הנותן וכו' - עיין בא"ר שכתב דמש"ס ופוסקים משמע שצריך לומר אשר נתן בלשון עבר: